

روزشمار جنگ

جمعه

۱۷ مرداد ۱۳۵۹

۲۶ رمضان ۱۴۰۰

۸ اوت ۱۹۸۰

۱۹۶

در موضوع روند نزدیکی عراق به غرب، مجهز شدن عراق به فناوری هسته‌ای و در پی آن سلاح هسته‌ای، مهم‌ترین مسئله است. دو کشور فرانسه و ایتالیا در این تجهیز، عراق را پشتیبانی و تدارک می‌کنند. گزارش امروز روزنامه واشنگتن پست نیز گویای بخشی از این قضیه است که چنین می‌نویسد:

«دو کشور اروپایی فروشنده تسلیحات هسته‌ای تصمیم گرفته‌اند که توانایی هسته‌ای عراق را بالا ببرند. راکتور تحقیقاتی ساخت فرانسه یکی از این طرح‌هاست. در اینجا مسئله این است که چرا فرانسه سوخت اورانیوم عراق را تأمین می‌کند. مانند دیگر راکتورهای تحقیقاتی، این راکتور به گونه‌ای طراحی شده است که سوخت مصرفی آن به اندازه ماده مورد نیاز برای ساخت یک بمب اتمی است. چنین سوختی به راحتی می‌تواند دوباره در چرخه تولید قرار گیرد. امکانات چرخه تولید مجدد در مقیاس کوچک را نیز ایتالیا در اختیار عراق می‌گذارد که به عراق همان قابلیت ساخت بمب اتمی را می‌دهد.»

این نشریه می‌افزاید: «گزارش‌های اخیر در مطبوعات فرانسه نشان می‌دهد پیش‌تر در بارگیری نخستین محموله ۷۰ کیلوگرمی، مقدار کل سوخت اتمی به مقصد عراق فرستاده شده است. اگرچه این راکتور تا یک سال دیگر آماده بهره‌برداری نخواهد بود، آن مقدار سوخت برای بمبی به اندازه تقریبی چهار برابر بمب هیروشیما کافی است. ...»^(۱)

۱۹۷

امروز نیروهای نظامی جمهوری اسلامی ایران در شهر قصر شیرین و دو منطقه قلعه سفید و دربندجوق با حمله آتشباری شدید عراقی‌ها مواجه شدند. نصر، فرمانده عملیات سپاه قصر شیرین، در این مورد گفت: ساعت یک بامداد، ارتش عراق بار دیگر با خمپاره، تیربار و توپخانه شهر قصر شیرین را زیر آتش سنگین خود قرار داد که بلافاصله برادران سپاه و ارتش به

آن پاسخ دادند. این حمله تا ساعت ۳ بامداد ادامه داشت و به قسمت‌هایی از چند نقطه شهر از جمله مقر سپاه پاسداران، هنگ ژاندارمری نصرآباد و شهرک امام خمینی آسیب‌هایی وارد آمد. وی درباره حمله عراق به دربندجوق اظهار کرد: در ساعت ۲۴ همین شب، ارتش بعث عراق منطقه دربندجوق را هدف حمله توپخانه‌ای قرار داد، اما با مقاومت نیروهای ایرانی، ساعت ۳ بامداد با دادن تلفات سنگین مجبور به قطع حملات خود شد. ساعت یک‌ونیم بامداد هم بعضی‌ها منطقه و پاسگاه قلعه سفید را زیر آتش توپخانه قرار دادند که این درگیری نیز تا ساعت ۳ بامداد ادامه داشت.^(۲)

همچنین براساس گزارش‌های رسیده از سپاه پاسداران قصرشیرین، «عوامل مزدور بعث عراق با مسموم کردن یک چشمه آب آشامیدنی در روستاهای "مله دزکه" و "تپه‌کبود" موجب مسموم شدن ۲۰ نفر از اهالی که اکثر آنها کودک بودند، شدند.»^(۳) در ادامه گزارش مزبور آمده است که این عده حدود ساعت ۱۱ صبح امروز، به بیمارستان قصرشیرین منتقل شدند و تحت مداوا قرار گرفتند.^(۴) از سوی دیگر، در ادامه مقابله با عوامل داخلی وابسته به عراق، امروز در جاده سومار - نفت‌شهر، ۲ سرنشین یک اتومبیل جیب شهباز که جاسوس عراقی بودند، بازداشت شدند.^(۵)

به حکم دادگاه انقلاب اسلامی سرپل ذهاب، نیز ۲ تن از جاسوسان بعث عراق به نام‌های علیرضا خیرخواه و یدالله پیکان اعدام شدند. این دو تن به همراه ۶ نفر دیگر در ۱۲ مرداد ۱۳۵۹ دستگیر شده بودند که پس از محاکمه، مفسد فی الارض شناخته و در ساعت ۱:۳۰ امشب اعدام شدند.^(۶) در احکام صادره از سوی دادگاه انقلاب اسلامی قصرشیرین - سرپل ذهاب درباره این دو تن آمده است: «علیرضا خیرخواه فرزند بابا، گروه‌بان فراری ارتش، اهل خسروی به جرم جاسوسی و دادن اطلاعات به کشور عراق و عوامل بختیار و پالیزبان، مفسد فی الارض شناخته و محکوم به اعدام شد. یدالله پیکانی فرزند علی، شغل کشاورز از اهالی خسروی به جرم جاسوسی علیه کشور جمهوری اسلامی ایران به نفع رژیم بعث عراق، قاچاق‌کشی و همکاری با ساواک، مفسد فی الارض [شناخته] و به اعدام محکوم شد.»^(۷)

۱۹۸

در ساعت ۱۲:۳۰ امروز، حدود صد نفر از جوانان در میدان قاضی محمدشهر مهاباد، ضمن حمله به دفتر حزب توده، وسایل موجود در آن را به خیابان ریخته و به آتش کشیدند و شعارهایی در حمایت از قاسملو و علیه حزب توده از قبیل "رهبری قاسملو مورد تأیید ماست" و "مرگ بر حزب توده" سر دادند. این تجمع بدون هیچ‌گونه درگیری در ساعت ۱۳:۳۰ خاتمه یافت.^(۸) در این خصوص، نامه مردم ارگان مرکزی حزب توده چنین نوشت:

«در پی افشاگری نامه مردم در مورد وابستگی قاسملو به جنایتکاران بعثی عراق، اوباشان گروه قاسملو که از خشم دیوانه شده بودند، در تاریخ ۱۷ مردادماه ساعت ۱۱:۳۰ صبح، به دفتر حزب

توده ایران در مهاباد حمله کردند و پس از مضروب ساختن عده‌ای از اعضای حزب توده ایران، وارد دفتر شدند، کتاب‌ها و اعلامیه‌های موجود را به آتش کشیدند، میزها و صندلی‌ها و دیگر وسایل را غارت کردند و به خانه‌های خود بردند. در جریان هجوم اوباشان، ۳ تن از رفقای ما به نام‌های "قاسم خوئی"، "مصطفی ثانی" و "قاسم ربانی" به شدت مجروح شدند که خوشبختانه حالشان رو به بهبودی است. بعد از ظهر همان روز، ۸ نفر از رفقای ما به خاطر فروش نامه مردم، توسط همان افراد دستگیر و به، به اصطلاح شورای نظامی گروه قاسملو برده شدند. در آنجا، آنها را مورد تهدید قرار دادند و از آنها خواستند که از فروش نامه مردم خودداری کنند. از جمله کسانی که رفقای ما را مورد توهین و دشنام قرار دادند، "کریم حسامی" مسئول حزب دمکرات قاسملو در مهاباد بود. «نامه مردم سپس افزوده است: «وحشت گروه قاسملو از حزب توده ایران و افشاگری‌های مهلک (مهلک برای آنها) نامه مردم طبیعی است. هریک از این افشاگری‌ها چون تیغی برنده، نقاب عوام‌فریبانه‌ای را که در "دفاع از حقوق خلق کرد" بر چهره کشیده‌اند، می‌دزد و ماهیت زشت و خائنانه آنان را بر خلق کرد می‌نمایاند. ...»^(۹)

۱۹۹

در پی ملاقات پیش از ظهر دیروز علی اکبر هاشمی رفسنجانی (رئیس مجلس شورای اسلامی)، شیخ محمد یزدی، فضل‌الله محلاتی و محمدعلی رجایی با بنی صدر در منزل وی که دو ساعت و نیم به طول انجامید^(۱۰) - و نیز ملاقات امروز شیخ محمد یزدی و فضل‌الله محلاتی (۲ تن از اعضای هیئت بررسی صلاحیت نخست‌وزیر) و محمدعلی رجایی (نماینده تهران) با امام خمینی و همچنین با توجه به مصاحبه تلویزیونی امشب رئیس مجلس شورای اسلامی،^(۱۱) احتمال نخست‌وزیری محمدعلی رجایی و معرفی قریب‌الوقوع وی از سوی رئیس‌جمهور افزایش یافت.

گزارش روزنامه کیهان در این زمینه حاکی است: با توجه به اینکه مجلس در مورد میرسلیم، اگرچه در جلسات خصوصی، به توافق نرسید و از سوی دیگر بنی صدر ضمن اینکه با شدت در مقابل کاندیدای اول حزب جمهوری اسلامی، جلال‌الدین فارسی ایستادگی کرد، پیشنهاد نخست‌وزیری میرسلیم را هم بازپس گرفت، شانس رجایی افزایش یافت و سرانجام با توجه به ملاقات نمایندگان هیئت بررسی صلاحیت نخست‌وزیر با ریاست جمهوری و سپس ملاقات امشب آنها با امام، آن هم در حالی که رجایی آنها را همراهی می‌کرد، نخست‌وزیری وی قطعی به نظر می‌رسد. ضمن اینکه حجت‌الاسلام هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی در مصاحبه تلویزیونی امشب خود اعلام کرد که از ۱۵۰ نفری که در مجلس حضور داشتند، نزدیک به ۱۰۷ نفر به نخست‌وزیری رجایی تمایل داشتند.^(۱۲)

امروز، پس از گذشت یک سال از نام‌گذاری آخرین جمعه ماه رمضان به نام "روز جهانی قدس"، راه‌پیمایی‌هایی در شهرهای مختلف ایران برگزار شد. این مراسم در تهران و شهرستان‌ها به صورت اجتماعات وسیعی بود که در بعضی شهرستان‌ها، با تنش‌ها و بعضاً تلفاتی همراه بود. در خارج از ایران نیز تجمعات و اعتراض‌هایی به همین مناسبت در برخی مناطق برپا شد. در تهران، به نوشته روزنامه جمهوری اسلامی:

«در آخرین روز جمعه ماه مبارک رمضان طبق اعلام قبلی، اقشار مختلف مردم قهرمان تهران درحالی که روزه‌دار بودند از مسیرهای هشت‌گانه به‌سوی دانشگاه تهران راه‌پیمایی کردند. تعداد جمعیت برادران و خواهران شرکت‌کننده به‌حدی زیاد بود که از اولین ساعات شروع تظاهرات، سطح خیابان انقلاب از میدان امام حسین تا دانشگاه تهران، پوشیده از جمعیت بود و از ساعت ۱۰:۳۰ دقیقه، راه‌پیمایی به‌کندی صورت می‌گرفت. تراکم جمعیت در جهت خیابان‌های کارگر و آزادی نیز در همین حد بود. ... تظاهرکنندگان پوستره‌های بسیاری از نقشه فلسطین اشغالی و تصویر مسجدالاقصی و همچنین تصاویر امام خمینی، رهبر انقلاب، را حمل می‌کردند. ... علاوه‌بر شرکت اقشار مختلف مردم تهران، برادران و خواهران ارتشی نیز پیرو اطلاعیه قبلی ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران در دسته‌های منظم و طویل در تظاهرات شرکت داشتند. ... شعارها... به شرح زیر بود:

"ما مسلمین ایران فرمانبر امامیم - بهر رهایی قدس آماده قیامیم"؛ "مسلمان، مسلمان حکم امام باشد - بهر رهایی قدس، وقت قیام باشد"؛ "فلسطین پیروز است - اسرائیل نابود است"؛ "مرگ بر امریکا"؛ "مرگ بر اسرائیل"؛ "مرگ بر شوروی"؛ "مسلمان به‌پا خیز قدس در انتظار است - مسلمان به‌پا خیز موقع کارزار است"؛ "برخیزید برخیزید، امت‌ها امت‌ها - تمام است، تمام است عمر ابرقدرت‌ها"؛ "جهاد کن مسلمان - بیت‌المقدس را آزاد کن مسلمان"؛ "در فلسطین پرچم اسلام و قرآن می‌زنیم - مشت محکم بر دهان یاوه‌گویان می‌زنیم"؛ "مرگ بر پلیس فاشیست امریکا"؛ "مرگ بر پلیس فاشیست انگلیس"؛ همچنین شعار "مرگ بر پلیس فاشیست امریکا" در مقابل لانه جاسوسی با شور بیشتری داده شد. ...»

در ادامه این گزارش آمده است: در مراسم روز قدس در دانشگاه تهران، اعضای جنبش‌های آزادی‌بخش جهان و مقامات دولتی و سفرای کشورهایی که نام اسلامی دارند نیز حضور داشتند. در شروع مراسم، شهردار الخلیل که به مناسبت همین روز به تهران آمده است، سخنرانی کرد و در پایان آن، قطعنامه‌ای ۱۳ ماده‌ای قرائت شد که در آن از جمله آمده است:

- «ما ضمن محکوم کردن توطئه‌های خطرناکی که در چهره شوم ملیت‌گرایی و نژادپرستی از ناحیه دشمن اسلام در جهت شکستن صف متحدین مسلمین جهان صورت می‌گیرد، خواستار وحدت هرچه بیشتر مسلمانان جهان در چارچوب قوانین اسلامی می‌باشیم.»

- «ما به حکم تعهد اسلامی خود و باتوجه به رهنمودهای امام امت خمینی بزرگ در جهت صدور انقلاب اسلامی به جهان تا آخرین قدم خواهیم کوشید و حمایت بی دریغ خود را از تمامی نهضت‌های جهان مستضعفین اعلام می‌نماییم»
 - «فلسطین و بیت‌المقدس را متعلق به همهٔ مسلمین جهان دانسته و به حکم "و اعتصموا بحبل الله جمیعاً ولا تفرقوا" خواستار اتحاد مسلمین جهان در جهت آزادسازی فلسطین می‌باشیم»
 - «ما انتقال پایتخت اسرائیل به بیت‌المقدس را گامی دیگر در راه دستیابی به هدف پلید صهیونیسم، گسترش دادن تصرف غاصبانۀ اراضی مسلمانان دانسته و از تمامی مسلمانان و آزادگان جهان می‌خواهیم که در جلوگیری آن هدف شوم، از این گام جنایتکارانه با همهٔ قوا تلاش کنند و از هیچ کوششی فروگذار ننمایند»
 - «ما براساس پیشنهاد فقیه عالی‌قدر حضرت آیت‌الله منتظری از همهٔ مسلمانان جهان خواستاریم که برای یک راه‌پیمایی بزرگ و باشکوه به طرف بیت‌المقدس جهت آزادسازی قدس، خود را آماده کنند تا صف واحد امت جهان اسلام مانند بنیان مرصوص، هستی اسرائیل اشغالگر را درهم شکند»
 - «ما تجاوزات جنایت‌بار امپریالیسم شرق را در افغانستان و رفتار مزورانه‌اش را در فلسطین به شدت محکوم نموده و با مبارزات برحق این ملت‌ها اعلام همبستگی نموده و خواستار حمایت بی دریغ جمهوری اسلامی از این مبارزات می‌باشیم»^(۱۳)
- در شهرستان‌ها نیز مراسم روز قدس با برپایی راه‌پیمایی‌هایی برگزار شد که در برخی شهرها در حاشیۀ این مراسم درگیری‌هایی خودجوش ازسوی مردم شرکت‌کننده در راه‌پیمایی با گروه‌های معارض با نظام رخ داد. از جمله به گزارش مطبوعات:
- در رشت، باتوجه به اینکه از قبل اعلام شده بود گروه‌ها و احزاب باید بدون ذکر نام در راه‌پیمایی روز قدس شرکت کنند و اطلاعیه‌ای نیز در همین خصوص صادر شده بود، از طرف سازمان مجاهدین خلق (منافقین) اعلامیه‌هایی در سطح شهر پخش شد که با مخالفت مردم مواجه گردید و در چند نقطه درگیری‌هایی بین مردم و هواداران این سازمان رخ داد.^(۱۴)
- در خوی، راه‌پیمایان روز قدس بعدازظهر به دفتر و کتاب‌فروشی‌های گروه‌های سیاسی از جمله دفتر حزب توده، مجاهدین خلق (منافقین) و چریک‌های فدایی خلق حمله و پس از تخریب این اماکن، از فعالیت گروه‌های مزبور جلوگیری کردند.^(۱۵)
- در گزنک آمل، نقش خصومت‌آمیز و جنایتکارانهٔ سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به طرز آشکار رخ می‌نماید. «گزارش ناحیۀ ژاندارمری مازندران حاکی است در ساعت ۱۲ امروز، هنگام انجام تظاهرات روز قدس در بخش گزنک آمل بین افراد حزب‌اللهی و مجاهدین [خلق] درگیری رخ داد که در نتیجهٔ آن یک نفر که تا این ساعت [ساعت ۲۱:۲۷ دقیقه] هویتش معلوم نگردیده فوت نموده است»^(۱۶)

گزارش روزنامه جمهوری اسلامی از این واقعه چنین است: «در درگیری که هواداران مجاهدین خلق [منافقین] با راهپیمایان آملی به وجود آوردند دو نفر شهید شدند.

ظهر دیروز هنگامی که مردم مسلمان و متعهد چند روستای آمل برای بزرگداشت روز جهانی قدس به راهپیمایی پراخته بودند ناگهان در مقابل پل گزنک این شهر مورد هجوم افراد و هواداران سازمان مجاهدین خلق [منافقین] قرار گرفتند.

هواداران این سازمان که با سنگ و پاره آجر به صفوف راهپیمایان حمله کرده بودند با مقابله شدید مردم مسلمان روبه‌رو شدند که در نتیجه ۳ تن زخمی شدند.

بر پایه گزارش خبرنگار ما در جریان این درگیری شخصی ۶۵ ساله به نام زاهدی که در اثر اصابت سنگ و پاره آجر به شدت مجروح شده بود ناگهان از پشت و از طرف نامعلومی مورد اصابت گلوله قرار گرفت و شهید شد. در همین اثنا یکی از راهپیمایان دیگر که یک جوان ۱۸ ساله و عضو انجمن اسلامی مسجد امام حسین آمل بود و حمید معلمی نام داشت هنگامی که قصد دستگیری چند تن از مهاجمین به مردم را داشت از کوه پرت شد و بر اثر اصابت سنگ‌های فراوان وی نیز به شهادت رسید.

در پی این درگیری مردم مسلمان آمل بلافاصله به کمک راهپیمایان مسلمان شتافته و با دخالت مردم ۲۰ نفر دستگیر شدند، ولی تاکنون مشخص نشده است که چه کسی با شلیک گلوله موجب شهادت برادر زاهدی شد.^(۱۷)

برگزاری راهپیمایی و تظاهرات گسترده در ایران و برخی کشورها از جمله خود امریکا، در رسانه‌های جمعی غرب به‌ویژه رادیو صدای امریکا بازتاب داشت. درحالی‌که طبق معمول پوشش خبری راهپیمایی در تهران کم‌رنگ بود، رادیو صدای امریکا با تفصیل بیشتری به گزارش تظاهرات دانشجویان مسلمان به مناسبت روز قدس در واشنگتن پرداخت و اعلام کرد: «در تهران در مراسم قدس، گروه زیادی از ایرانیان دست به تظاهرات زدند و تصمیم اسرائیل مبنی بر تعیین بیت‌المقدس به‌عنوان پایتخت دائمی آن کشور را محکوم کردند. هم‌زمان با تظاهرات تهران، ... عده‌ای از ایرانیان مقیم واشنگتن برای دومین روز دست به تظاهرات زدند. آنان پلیس واشنگتن را متهم می‌سازند که در تظاهرات دو هفته پیش نسبت به آنان اعمال خشونت کرده است. در تظاهرات دیروز، پلیس با کوشش فراوان مانع از برخورد امریکاییان خشمگین و ایرانیان تظاهرکننده شد.»^(۱۸)

این رادیو در بخش خبری دیگر خود گفت: «برای دومین روز متوالی تظاهرکنندگان طرف‌دار [آیت‌الله] خمینی دست به یک راهپیمایی در واشنگتن زدند و این درحالی بود که پلیس واشنگتن آنان را زیر پوشش شدید از محافظت قرار داده بود. تظاهرکنندگان طرف‌دار [آیت‌الله] خمینی که تعدادشان به ۶۰۰ نفر بالغ می‌گردید، با واکنش گروه کثیری از

امریکایی‌های خشمگین روبه‌رو شدند. نیمی از طرف‌داران [آیت‌الله] خمینی را در این تظاهرات، اعراب فلسطین تشکیل می‌دادند و بر روی پلاکاردهایی که حمل می‌کردند نوشته شده بود مرگ بر صهیونیزم و آزادی برای فلسطینیان. فلسطینی‌ها هم در شعارهای خود همچنین پرزیدنت انورسادات را به‌خاطر عقد پیمان صلح با اسرائیل محکوم کردند. ... این تظاهرات نسبت به تظاهرات روز پنجشنبه که در آن امریکایی‌های خشمگین به‌طرف طرف‌داران [آیت‌الله] خمینی بطری، تخم‌مرغ و گوجه‌فرنگی پرتاب کردند، نسبتاً به‌آرامی صورت گرفت و تنها در چند مورد حوادث جزئی گزارش شده است. ...»^(۱۹)

در ایتالیا، به گزارش رادیو صدای امریکا، «بین ۲۵ تا ۵۰ ایرانی که به مدت دو ساعت در میدان سن پیترو رم، تظاهرات می‌کردند، بازداشت شدند. پلیس رم ناچار شد برای متفرق‌ساختن تظاهرکنندگان که از همکاری با پلیس خودداری می‌کردند آنان را بازداشت کند. ... همچنین ایرانیان تظاهرکننده در رم شعارهایی حمل می‌کردند که در آن امپریالیسم، فاشیسم و صهیونیزم محکوم شده و از اسرائیل خواسته شده بود که بیت‌المقدس را ترک گویند. افراد مزبور از شوروی خواسته‌اند که خاک افغانستان را ترک کند.»^(۲۰)

در بیروت نیز تعدادی از ایرانیان امروز در مقابل سفارت امریکا در این شهر دست به تظاهرات زدند.^(۲۱)

۲۰۱

مصاحبه مطبوعاتی محمد مکرری سفیر ایران در مسکو، که چشم‌اندازی از افزایش تیرگی در مناسبات ایران و شوروی را ترسیم کرده بود، بهانه‌ای شد تا رسانه‌های غربی امیدوارانه تیرگی روابط ایران و شوروی را مورد بررسی قرار دهند. خبرگزاری فرانسه از مسکو گزارش داد:

«محمد مکرری در یک مصاحبه مطبوعاتی هشدار داد که ایران در صورت ادامه کمک‌های نظامی اتحاد شوروی به عراق، سفیر خود را از شوروی فراخواهد خواند و دراین‌صورت نمایندگی ایران به سطح کاردار تنزل خواهد یافت. وی گفت: شک دارم که چنانچه این موضوع سریعاً حل نشود، در شوروی مدت زمان بیشتری به‌عنوان سفیر باقی بمانم. مکرری اتحاد شوروی را متهم کرد که عراق را با تسلیحاتی که درحقیقت برعلیه ایران مورد استفاده قرار می‌گیرد مجهز می‌سازد و شوروی‌ها بدون شک مطلع هستند که در توطئه اخیر علیه ایران، عراقی‌ها نیز دست داشته‌اند.» این خبرگزاری افزود: «به‌دنبال این هشدار محمد مکرری، روابط ایران و شوروی به‌سرعت رو به تیرگی گذاشت. محمد مکرری که به‌خاطر حمایتش از روابط نزدیک‌تر بین دو کشور بسیار مشهور می‌باشد؛ در ۲۲ فروردین ماه خواستار تعلیق کمک‌های شوروی به عراق شد، ولی این اقدامش بی‌نتیجه بود. ظرف پنج سال گذشته، شوروی بیش از ۱/۵ میلیارد دلار تسلیحات به عراق داده است. دکتر مکرری همچنین به دیگر عوامل اختلاف

بین دو کشور من جمله عدم پاسخ‌گویی شوروی به درخواست ایران برای گشودن یک کنسولگری در شهر دوشنبه واقع در جمهوری فارسی‌زبان آسیای مرکزی؛ تاجیکستان، اشاره کرد. دکتر مکرری در این کنفرانس مطبوعاتی افزود که ایران در صورت دریافت جواب منفی در این مورد، کنسولگری خود را در شهر لنینگراد خواهد بست. «خبرگزاری فرانسه در پایان گزارش خود افزود: «ناظران آگاه سیاسی معتقدند که رهبران شوروی از وجود یک دفتر ایرانی در یک منطقه مسلمان‌نشین فارسی‌زبان به شدت در هراس می‌باشند. شوروی اخیراً اجازه عبور و مرور آزاد محصولات باری را به مقصد ایران از خاک خود لغو کرده است.»^(۲۲)

روزنامه واشنگتن پست نیز ضمن درج بخش‌هایی از مصاحبه‌ی سفیر ایران در مسکو، درباره‌ی درخواست ایران از شوروی مبنی بر قطع صدور سلاح به عراق، نوشت: «درخواست ایران، شوروی را در یک موقعیت نامناسب قرار می‌دهد چراکه آنها در چارچوب یک پیمان دوستی که در سال ۱۹۷۲ منعقد گردید، متعهد به تأمین تسلیحات برای نیروهای مسلح عراق می‌باشند. این مطلب مشخص کرد که شوروی هواپیماهای میگ ۲۳ و موشک‌های زمین‌به‌هوا و زمین‌به‌زمین در اختیار عراق قرار داده است. عراق متحد اصلی شوروی در جهان عرب محسوب می‌شود، اما اخیراً نشانه‌هایی دال بر کاهش وابستگی را نشان می‌دهد.»

این روزنامه افزود: «مکرری به وجود ده‌ها بالگرد و هواپیما اشاره کرد که توسط نیروهای عراقی در آنچه که او "بمباران روزانه‌ی مرزهایمان" نامید، مورد استفاده واقع می‌شوند. او به جزئیات بیشتری نپرداخت، اما گفت که از این تسلیحات جهت پشتیبانی از نیروهای ضدانقلابی درون ایران استفاده می‌شود.» واشنگتن پست سپس ضمن اشاره به برخی دیگر از اختلافات ایران و شوروی افزود:

«در ماه ژوئن، ایرانی‌ها یک دیپلمات شوروی را به‌خاطر اتهامات جاسوسی اخراج کردند و از شوروی خواستند تعداد کارمندان سفارتش را در تهران کاهش دهد. ایران همچنین به‌خاطر عدم‌پذیرش تقاضای خود مبنی بر افزایش امکانات ترانزیت رودخانه‌ای درون شوروی ناراحت است. ایران خواهان ایمنی استفاده از شبکه‌ی کانالی شوروی است که ارتباط میان دریای خزر و دریای سیاه را برقرار می‌کند تا بتواند مانع از محاصره‌ی اقتصادی آمریکا شود.»^(۲۳)

۲۰۲

بخشی از گزارش‌ها و اخبار رسانه‌های جمعی غرب به فعالیت‌های تازه‌ی مخالفان نظام جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور اختصاص یافته است. گزارش خبرگزاری فرانسه از پاریس در این زمینه حاکی است: «شاپور بختیار، نخست‌وزیر پیشین ایران، امروز ایجاد یک "جنبش مقاومت ملی ایرانی" را در یک بیانیه‌ی مطبوعاتی که توسط دفتر او در پاریس انتشار یافت اعلام نمود. بختیار که در پاریس در تبعید به سر می‌برد از کلیه وطن‌پرستان ایرانی خواست به این جنبش که هدفش نجات

کشور از چنگ رهبران بی سواد به اصطلاح مذهبی و اجنبی برای ایران است، ملحق شوند. بختیار ضمن ادعای اینکه بنیادهای اقتصادی ایران فرو ریخته، قانون و نظم بی اعتبار شده و زنان به وضع بردگی افتاده اند، رژیم فعلی ایران را به ساقط نمودن فرهنگ و تمدن ایران متهم ساخت. بختیار افزود: چنان که کسی با این جنبش مقاومت ملی همکاری نکند در ردیف جنایتکاران تاریخ خواهد بود.»

خبرگزاری فرانسه در ادامه گزارش خود آورده است: «ایجاد یک جنبش دیگر به نام "جنبش ملی برای نجات ایران" در بیستم ماه جون توسط حسن نزیه، مدیرعامل سابق شرکت ملی نفت ایران و مخالف رژیم فعلی ایران که اینک در فرانسه به حالت تبعید به سر می برد، اعلام شد. آقای نزیه امروز به خبرگزاری فرانسه گفت امیدوار است که هر دو جنبش با هم، همکاری کنند. وی افزود: ما راجع به بسیاری از مسائل مربوط به ایران در نقطه نظرات مشترک سهیم هستیم.»^(۲۴)

رادیو لندن نیز خبر از تشکیل گروهی مخالف جمهوری اسلامی موسوم به "جبهه دکتر مصدق" می دهد: «در لندن دکتر خسرو شاکری یک سیاستمدار ایرانی از دمکرات های میانه رو و متمایل به چپ در ایران خواسته است که برای برانداختن حکومت اسلامی اتحاد کنند. دکتر شاکری که اکنون در پاریس اقامت دارد در یک کنفرانس مطبوعاتی اظهار داشت که کمیته ای در خارج از ایران تشکیل شده که خود را جبهه دکتر مصدق می خواند. وی حکومت اسلامی ایران را حکومتی بی رحم خواند و گفت که هدف کمیته مزبور برانداختن این حکومت و تشکیل یک جمهوری دمکراتیک متشکل از تمام گروه هاست.»^(۲۵)

در همین حال، بنا به گزارش رادیو لندن، «بیش از پنجاه نفر از نمایندگان پارلمانی حزب کارگر بریتانیا طی نامه ای به رهبران ایران نسبت به رفتار این کشور با نویسندگان، وکلا، دانشجویان، آموزگاران، دست اندکاران اتحادیه های کارگری و نمایندگان مجلس اعتراض کرده اند. این نامه خطاب به آیت الله خمینی، آیت الله بهشتی و رئیس جمهوری بنی صدر نوشته شده و در آن آمده است که گروه های یاد شده در ایران اغلب مورد اعمال خشونت آمیز قرار می گیرند و به طور غیرعادلانه بازداشت و زندانی می شوند. در این نامه خاصه به ابوالفضل قاسمی، دبیرکل حزب ایران، اشاره شده که به اتهام همکاری با ساواک، واجد صلاحیت برای شرکت در مجلس شناخته نشده است.»^(۲۶)

منابع و مآخذ روزشمار ۱۳۵۹/۵/۱۷

۱. پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس، جنگ ایران و عراق از نگاه مطبوعات جهان، ج ۱، صص ۲۳۱ و ۲۳۲، واشنگتن پست، ۱۹۸۰/۸/۸ (۱۳۵۹/۵/۱۷)، ترجمه مهدی رنجبران.
۲. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۱۹، ص ۴، خبرنگار جمهوری اسلامی از قصر شیرین؛ و - روزنامه اطلاعات، ۱۳۵۹/۵/۱۹، ص ۲، خبرنگار اطلاعات از کرمانشاه.
۳. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۱۸، ص ۲؛ و - روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۱۹، ص ۴، به نقل از خبرگزاری پارس از قصر شیرین.
۴. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۱۸، ص ۲.
۵. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۲۰، ص ۴، به نقل از روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی غرب کشور.

۶. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۱۹، ص ۴، خبرنگار جمهوری اسلامی از قصر شیرین.
۷. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۱۹، ص ۳، خبرنگار کیهان از قصر شیرین؛ و - روزنامه اطلاعات، ۱۳۵۹/۵/۱۹، ص ۱.
۸. سند شماره ۵۶۴۷۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا ۳ (مرکز فرماندهی) به ژاجا، برابر اعلام نیروی زمینی مستند به گزارش لشکر ۶۴، ۱۳۵۹/۵/۱۷؛ و - سند شماره ۴۰۹۲۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (ارومیه)، ص ۱۳۶، بولتن خبری مرکز فرماندهی (عملیات سپاه)، ۱۳۵۹/۵/۱۷، ص ۱، برابر اعلام نیروی زمینی مستند به گزارش لشکر ۶۴.
۹. نامه مردم، ارگان مرکزی حزب توده، شماره ۳۰۵، صص ۸ و ۱۰.
۱۰. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۱۸، ص ۱۴، به نقل از خبرگزاری پارس.
۱۱. همان؛ و - روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۱۸، ص ۲.
۱۲. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۱۸، ص ۲.
۱۳. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۱۸، ص ۹.
۱۴. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۱۹، ص ۵، به نقل از خبرگزاری پارس از رشت.
۱۵. روزنامه اطلاعات، ۱۳۵۹/۵/۱۹، ص ۳، خبرنگار اطلاعات از خوی.
۱۶. سند شماره ۵۶۴۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا ۳ (مرکز فرماندهی) به نزا، ۱۳۵۹/۵/۱۷.
۱۷. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۱۹، ص ۵، خبرنگار جمهوری اسلامی از آمل.
۱۸. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۳.
- تاریخ ۱۳۵۹/۵/۱۸، صص ۱۸ و ۱۹، رادیو صدای امریکا (فارسی)، ساعت ۲۱:۳۰، ۱۳۵۹/۵/۱۷.
۱۹. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۴، تاریخ ۱۳۵۹/۵/۱۹، صص ۳۱ و ۳۲، رادیو صدای امریکا (فارسی)، ساعت ۷، ۱۳۵۹/۵/۱۸.
۲۰. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۳، تاریخ ۱۳۵۹/۵/۱۸، صص ۱۸ و ۱۹، رادیو صدای امریکا (فارسی)، ساعت ۲۱:۳۰، ۱۳۵۹/۵/۱۷.
۲۱. همان.
۲۲. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۱۸، ص ۴، به نقل از خبرگزاری فرانسه از مسکو.
۲۳. پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس، جنگ ایران و عراق از نگاه مطبوعات جهان، ج ۱، صص ۲۳۶ و ۲۳۷، مقاله واشنگتن پست، به قلم بخش خارجی نشریه، ترجمه مهدی رنجبران.
۲۴. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۳، تاریخ ۱۳۵۹/۵/۱۸، ص ۱، پاریس - خبرگزاری فرانسه، ۸ اوت ۱۹۸۰ (۱۳۵۹/۵/۱۷)؛ و - خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۴، تاریخ ۱۳۵۹/۵/۱۹، صص ۳۲ و ۳۳، رادیو صدای امریکا (فارسی)، ساعت ۷، ۱۳۵۹/۵/۱۸، قریب به همین مضمون را ذکر کرده است.
۲۵. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۱۴۳، تاریخ ۱۳۵۹/۵/۱۸، ص ۸، رادیو لندن (فارسی)، ساعت ۱۹:۴۵، ۱۳۵۹/۵/۱۷.
۲۶. همان، صص ۸ و ۹، رادیو لندن (فارسی)، ساعت ۱۹:۴۵، ۱۳۵۹/۵/۱۷.